

Grieh je ropstvo i zato je Isus došao osloboditi grešnike. Izvor grijeha je ne u osobnim silama zla, nego u čovjekovu srcu i stoga Isus apelira na čovjeka da otvori svoje srce kako bi ga on od toga oslobodio. Autor upozorava da je zlo stvorena stvarnost i prema tome nema neku sudbinsku kozmičku vrijednost koja bi bila konkurentna Bogu.

U preposljednjem članku »*Prijateljstvo u četvrtom Evandjelju i njegovo značenje za katehezu*« (str. 104–124) Tea Ana Filipović raščlanjuje Ivanove tekstove koji govore o prijateljstvu, o prijateljskoj ljubavi. Kroz sve Isusove prijateljske odnose vidi se da ona ima inicijativu i prijateljstvo se iskazuje kao njegov nezasluženi dar, izraz njegove ljubavi. Ta ljubav učenike čini prijateljima tako da se biti učenikom shvaća kao biti prijateljem.

U posljednjem članku »*Kršćanska nada u tekstovima Pavlovih poslanica*« (str. 125–137) Josip Stanić analizira Pavlov govor o nadi. Autor zaključuje da je kršćanska nada osnovana na slobodi i ljubavi prema Bogu koji je ujedno i konačni objekt, cilj kojemu nada teži. Temelj kršćanske nade leži na milosnom spasenjskom djelu Isusa Krista, na njegovoj otkupiteljskoj smrti i njegovu uskrsnuću. On je kršćanska nada i zato se kršćani ne oslanjaju na svoje zalaganje i svoje sile, nego prvenstveno na Boga. Stoga je nada u konačnici pozitivno rješenje svih problema, ma kako oni bili teški i kolikogod izgledali nerješivi.

Navedeni su radovi temeljito obrađeni. Pojedini člankopisci su se oslanjali na vrlo bogatu literaturu. Šteta, što nisu navodili literaturu s hrvatskog jezičnog područja (npr. Pranjić i Vugdelija), nego samo i isključivo literaturu na inozemnim jezicima. Možda nekima to izgleda »učeniije«, ali domaćem čitatelju treba najprije i iznad svega ponuditi literaturu na domaćem hrvatskom jeziku. Pogotovu kad pred sobom imamo čitatelje koji loše ili nikako ne vladaju inim jezicima.

Adalbert Rebić

JAKOV JUKIĆ, *BUDUĆNOST RELIGIJE. Sveto u vremenu svjetovnosti*. Matica Hrvatska, Split, 1991, 263 stranice.

Jakov Jukić je našoj čitateljskoj javnosti već vrlo dobro poznati pisac. Već je prije nekoliko godina objavio zapaženu knjigu *Religija u modernom industrijskom društvu* i drugu knjigu *Povratak svetoga*. Godinama surađuje svojim sociološkim i religijskim doprinosima u mnogim našim časopisima. U ovom djelu on obrađuje vrlo značajnu temu: *sveto u vremenu svjetovnosti*. Većina tekstova, objavljenih u ovom djelu, već je objavljena u brojnim domaćim i inozemnim časopisima. Budući da su mnogim čitateljima časopisi nepristupačni, pisac ih je sabrao ovdje u jedno djelo. Odatle će se dogoditi koji puta da se pisac ponavlja. Međutim, to neće smetati obazrivu čitatelju. U knjizi su obrađeni sljedeći naslovi: Sociologijske metode i religiozni doživljaji (str. 11–28), Novije teorije u sociologiji religije (29–46), Fenomenologija i sociologija religije (47–65), Fenomenologija religiozne ravnodušnosti (66–82), Religija, ideologija i mentaliteti (83–98), Suvremeno otkriće nekršćanskih religija (99–142), Rasprava o novim sektama (141–162), Religija u vremenu krize svjetov-

nosti (163–186), Religija i sekularizmi u socijalističkim društvima (187–206) i Socijalistički feudalizam, postmoderna i karizmatička religioznost (207–255).

Knjiga je zapravo zbornik radova s područja suvremene sociologije religije. S prvim djelom *Povratak svetoga* ovo djelo upotpunjuje Jukićevo sociologijsko istraživanje religije. Ove knjige postaju nezaobilazno štivo svakoga koji se bude bavio pojavom religije.

Kao što se vidi iz samih naslova, pisac je obradio pojavu religije odnosno pojavu svetoga u suvremenome društvu vrlo opsežno. Zahvatio je gotovo sve vidove kako ih zahvaćaju i drugi suvremeni sociolozi religije. A budući da je religija sastavni dio našeg življenja, ovo djelo dobiva posebnu važnost. Ona će pomoći mnogim našim suvremenim obraćenicima, »neofitima«, da čitajući ovo djelo bolje upoznaju samu bit i narav religije.

Velika je pozitivnost ovoga djela u tome što pojavu *svetoga* odnosno pojavu *religije* ne opisuje iz neke *distance*, udaljenosti, nego tako da se vidi da su u njemu srasli u jedno sociolog i vjernik. Ima naime mnogo onih koji su u novije vrijeme istraživali pojavu i narav religije ali u osobnom životu s religijom imahu malo ili nikakve veze. A da ateističke sociologe religije i ne spominjemo. Stoga, ovu knjigu možemo samo preporučiti, a pozorni čitatelji neka sami prosude da li u tome imamo pravo ili ne.

Adalbert Rebić

CELESTIN TOMIĆ, *ISUS IZ NAZARETA – PROROK I KRIST*. Provincijalat hrvatskih franjevaca konventualaca. Zagreb 1991, stranica 357.

Ovim djelom pisac Celestin Tomić nastavlja opisivati povijest spasenja (dosad objavio 9 knjiga u tom nizu). Knjiga sadrži Uvod (str. 5–13), Ivan Krstitelj i Isus (str. 14–55), Početak Isusova djelovanja u Galileji (str. 56–79), Raspre s farizejima (str. 80–92), Izbor Dvanaestorice i besjeda na Gori (str. 93–125), Isusovo djelovanje po Galileji (126–143), I zborio im u prispodobama (144–155), Nastavak Isusova djelovanja u Galileji (156–169), Poslanje apostola i smrt Ivana Krstitelja (170–179), Umnažanje kruha i euharistijska besjeda (180–191), Blagdan u Jeruzalemu (192–197), Posljednji mjeseci Galilejskog djelovanja (198–230), Na putu prema Jeruzalemu (231–251), Blagdan sjenica i posvete hrama (252–276), Isusovo djelovanje u Pereji (277–326), Prije Posljednje pashe (327–340), Zaključak (341). Slijedi Izbor iz literature, biblijska čitanja i sadržaj.

Pisac prikazuje Isusov život slijedeći vjerno tekstove Svetoga pisma Novoga zavjeta. Na umu ima tri stvari: Isusove riječi i djela, temeljnu poruku Isusovu i važne trenutke u njegovu djelovanju.

Pisac pozorno raščlanjuje Isusove riječi i njegova djela. Riječi i djela su u međudnosu: riječi tumače djela a djela osvjetljuju riječi. I riječi i djela jednako jerno stoje u službi Božje objave ljudima po posredniku Isusu, proroku i Kristu.

Isus je objavitelj Oca: on ga objavljuje i riječima i djelima, objavljuje ga cjelovitom svojom osobom. Najznačajnija Isusova djela su čudesa: ona objavljuju različite vidove Isusove objave. Ona mnogo snažnije govore nego same riječi. Čudesa kao znakovita djela često u sebi sadrže neiscrpane poruke.